

De oefeningen kunnen ook in een andere setting dan de werkvloer aanzetten tot nadenken. Bijvoorbeeld als groepsactiviteit met vrienden of studenten. Het boek gaat in op diverse situaties die je in je werk kunt tegenkomen, zoals (telefoon)gesprekken, vergaderingen en het houden van presentaties. Er worden zes Troje-tips gegeven,

die elk worden toegelicht in een hoofdstuk: zeg 'ja en...' in plaats van 'ja maar...'; blijf in het hier en nu; zoek het gevaar op; durf te falen; laat de ander schitteren en gebruik de kracht van de lach. Deze zes tips zullen het ook in organisaties die zich actief richten op organisatieontwikkeling goed doen. En elke tip c.q. hoofdstuk

is zo geschreven dat je het afzonderlijk van elkaar kunt lezen en inzetten. In de beschrijving worden de voorbeelden en oefeningen met theorie onderbouwd. Kortom een zeer praktisch en handzaam boek voor een brede doelgroep. (Sylvia McEwen - adviseur P&O)

WAAROM BEGRIJP JE ME NIET?

Waarom begrijp je me niet? Beter samenwerken door het (h)erkennen van communicatiestijlen. B. Heldeweg, G. van Grunsven en M. Désar. Van Duuren Management, 2010. ISBN 978 90 896 5028 3

Het is een vraag die we onszelf regelmatig stellen. Er gaat nogal wat mis in de communicatie op de werkvloer. Hoe deze vraag te beantwoorden? Het boek *Waarom begrijp je me niet?* geeft veel inzichten om beter voor de dag te komen in de dagelijkse gesprekken. De auteurs hebben veel ervaring in het geven van trainingen in communicatie en interacties die tussen mensen plaatsvinden.

Op heldere wijze maakt de lezer kennis met de verschillende communicatiestijlen die op de werkvloer voorkomen. Uitgebreid bespreken de schrijvers de volgende vier varianten: de directieve stijl, de expressieve stijl, de coöperatieve stijl en de beschouwende stijl. Iedere stijl wordt onder een vergrootglas gelegd. Met voorbeeld-dialogen en nabesprekingen maken ze duidelijk waar de sterke en zwakke punten

liggen van de gebruikte communicatiestijlen. Ook de oefeningen na elk hoofdstuk zijn de moeite waard om uit te proberen in het dagelijks leven.

Een model in het boek gebruikt de kwadranten van een assenstelsel. Op de verticale as staan als grenswaarden *Uiten en Inhouden*; op de horizontale as beweeg je tussen de waarden *Ruimte Geven* en *Ruimte Nemen*. Elk van de vier bovengenoemde communicatiestijlen bezet een eigen plek in het assenstelsel.

Na een duidelijke uitleg is het model een ondersteuning als je op onderzoek gaat om je eigen communicatiestijl en/of die van de ander te ontdekken. Een apart hoofdstuk is gewijd aan samenwerken onder stress. Onder druk hapert de communicatie soms en kunnen er conflicten ontstaan. De communicatie beweegt zich dan tussen *Vechten* en *Vluchten*. Hoe kom je dan weer in 'je normale doen'? In het hoofdstuk leer je meer over je eigen Z-patroon die onder stress ontstaat. Het boek sluit af met een item 'Veelgestelde Vragen' en een test om je eigen communi-

catiestijl te ontdekken. Inzicht in je eigen variant helpt je om beter in je communicatieschoenen te staan op de werkvloer. Ook je medespelers hanteren hun eigen stijl. Aandacht, herkenning en begrip van de varianten van je gesprekspartner maakt de kans groter dat je het gespreksdoel zal kunnen bereiken. Dat leidt bovenal tot een betere samenwerking. De heldere en duidelijke beschrijving van de auteurs maakt het boek de moeite waard! (Eric Smalenburg – stresscounselor)

THEATERSPORTKAARTEN

Theatersportkaarten. Onderwijs Maak Je Samen. OMJS, 2009. www.onderwijs-maakjesamen.nl

Theatersport is één van de vormen van het zogenaamde improvisatietheater. Oorspronkelijk wordt theatersport in wedstrijdvorm gespeeld. Twee teams, die meestal uit vier spelers bestaan, nemen het tegen elkaar op door een opdracht uit te beelden. In opleidingen, coaching en training zie je vaak oefeningen vanuit de theatersport terug. De organisatie Onder-

wijs Maak Je Samen heeft een prachtig en veelzijdig instrument uitgebracht in de vorm van de zogenaamde *Theatersportkaarten*, die docenten, maar ook trainers en (team)coaches houvast kunnen geven bij lessen of activiteiten.

In de handleiding wordt meteen helderheid gegeven over de methodiek van het werken met de kaarten; zo hoeft geen lange tekst doorgeworsteld te worden en kan meteen gestart worden met de activiteiten. Op elk van de 28 kaarten staat een spelvorm beschreven. Ook wordt op

de kaarten vermeld hoe het spel werkt en hoe je het speelt. Kaart 24 draait bijvoorbeeld om de persconferentie als spelvorm. De tekst op de kaart luidt in dit geval: 'Een speler is in het nieuws gekomen. Hij moet door de vragen van de journalisten proberen te ontdekken wat er aan de hand is.' Onder de kop: 'Hoe speel je het spel?' tref je puntsgewijs elementen als: 'De spelleider stuurt een speler even weg. De andere spelers zijn journalisten. De spelleider vertelt de journalisten en het publiek waarom de weggestuurde speler in het nieuws geweest is.' Alleen het lezen en inbeelden

van de mogelijke scenario's roept bij mij al hilarische scènes op. In de handleiding wordt voor iedere kaart een lijst suggesties weergegeven, die extra aanknopingspunten bieden om het spel mee in te vullen. Redenen waarom de weggestuurde speler in het nieuws geweest is, zijn hier bijvoorbeeld: 'Hij/zij reed als tiener met de brommer op de snelweg' of 'Dertiger steelt snoepjes uit automaat', enzovoort. En bedenk maar eens wat er aan de hand kan zijn met het dier (welk?) wat je kocht in een dierenwinkel en nu terug wilt geven. (Theatersportkaart 17). Een

ratelslang met verouderde ringtones? Een stier met kleurenblindheid? Een postduif die denkt dat hij e-mail is? Of gaat het om Paul de Leeuw? Een heerlijk instrument, dat goed ingezet kan worden bij het bevorderen van sociale vaardigheden. De gepresenteerde spelvormen vormen zo'n grote inspiratiebron, dat ieder teamcoach of trainer er een schat aan energizers en activiteiten voor teambuilding in aantreft. Leuk voor groepen én tweetallen. (Audrey de Jong – trainer en counsellor)

CREATIEF DENKEN

Creatief Denken. Slimme technieken om problemen op te lossen. Edward De Bono. Business Contact, 2009. ISBN 978 90 470 0283 3

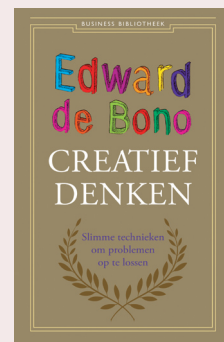
Als het over creatief denken gaat, gaat het over De Bono. Iedere zichzelf respecterende denker heeft hem al gelezen. Als dat nog niet het geval is, is dit boekje een aanrader om in vogelvlucht zijn werk te leren kennen.

De Bono voert een pleidooi voor creatief denken in alle domeinen van het leven. Bij het aantonen van de effectiviteit van zijn technieken, legt hij soms wat té veel nadruk op de schitterende resultaten waardoor het wat propagandistisch overkomt. Sommige domeinen, zoals het hoofdstuk over media, zijn zeer oppervlakkig en summiert uitgewerkt; deze zouden zich beter lenen voor een tijdschriftartikel dan voor een hoofdstuk in een boek.

Wat het boek wel waardevol maakt, is het grote aantal tools dat wordt aangereikt om creatief te denken. Het is een overzicht, dus de tools worden niet diepgaand uitgelegd, hoewel de eenvoud van deze technieken een goede verstaander alvast voldoende handvatten geeft.

In zijn pleidooi voor een betere integratie van creatief denken keert het thema 'Uitstekend maar niet toereikend' steeds terug: het traditioneel denken, logisch denken, kritisch denken, ... allemaal uitstekend, maar niet toereikend. We moeten leren lateraal, perceptueel, verkennend, actiegericht, ontwerpgericht en creatief te denken. Denken zou als apart vak moeten bestaan in het onderwijs en zou zowel de resultaten voor de andere vakken als de menselijke relaties ten goede komen.

Een tweetal voorbeelden uit zijn betoog die mij zijn bijgebleven: kritisch denken beperkt zich tot het aanwijzen van tekortkomingen, maar geeft geen alternatieven. We kunnen niet zonder kritisch denken, maar ook niet zonder ontwerp- of actiegericht denken. Vandaar de leuze die overal in het boek opduikt: 'Uitstekend, maar niet toereikend'. Over het algemeen beperkt men zich tot het probleemoplossende denken. Deze gewoonte leidt tot stagnatie: waar geen problemen zijn, wordt niet nagedacht. Het is een verdienste van De Bono om daar de aandacht op te richten, zeker in deze tijd waar economische onzekerheid de boventoon voert. Verandering bedenken voor er problemen zijn, of goede produc-

ten, methodes, systemen nog beter maken; daarin zit de vooruitgang!

Terwijl ik dit schrijf, zie ik de ondertitel van het boek 'Slimme technieken om problemen op te lossen'. Een beetje paradoxaal lijkt me, als je de inhoud van het boek bekijkt. Een commerciële zet van de uitgeverij? Niet zo slim dunkt me.

Ik ben blij dit boek in mijn kast te hebben staan: het is een goed naslagwerk voor het voorbereiden van creatieve denksessies en maakt je enthousiast over de kracht van creatief denken. (Annick De Rop – opbouwwerker)